

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาเชิงวิเคราะห์คำประสมในภาษาไทย" นี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาเรื่องต่าง ๆ คือ ศึกษาเกณฑ์ในการพิจารณาคำประสม ศึกษาว่าคำประสม ประกอบด้วยคำกี่คำ คำเหล่านั้น เป็นคำชนิดใด มีการเรียงลำดับอย่างไร ศึกษาความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นของคำ ที่ยาวที่เป็นส่วนประกอบของคำประสม ตลอดจนศึกษาหน้าที่ และความหมายของคำประสม ซึ่งจากการวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

๑. เกณฑ์ในการพิจารณาของคำประสม

คำประสมหมายถึงคำที่เกิดจากหน่วยคำอิสระที่มีความหมายต่างกัน ตั้งแต่ ๒ หน่วยคำขึ้นไปประกอบกัน คำประสมแต่ละคำจะต้องมีส่วนประกอบ ๒ ส่วน แต่ละส่วน อาจจะเป็นหน่วยคำอิสระ หรือเป็นหน่วยคำอิสระซึ่งประกอบกันเป็นกลุ่มคำ คำประสม หรือคำซ้อนก็ได้ และส่วนประกอบแต่ละส่วนจะต้องทำหน้าที่ร่วมกัน เป็นคำคำเดียว

การทำหน้าที่ร่วมกันเป็นคำคำเดียวนั้น ถือเป็นเกณฑ์สรุปที่ครอบคลุม เกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

๑. หน่วยคำทุกหน่วยที่ประกอบกัน เป็นคำใหม่จะต้องให้ความหมาย^{ใหม่}ที่ร่วมกัน เป็นความหมายเดียว ซึ่งมีเค้าความหมายเดิม
๒. หน่วยคำทุกหน่วยที่ประกอบกัน เป็นคำจะแบ่งแยกหรือแทรกคำหนึ่งคำใดลงไปอีกไม่ได้ ถ้าแยกหรือเอาคำอื่นมาแทรกแล้ว จะทำให้ไม่สามารถสื่อความหมายตามต้องการ
๓. ลักษณะนามที่ใช้ร่วมกันกับคำประสมประเภทนามจะต้อง เป็นลักษณะนามสำหรับคำทั้งคำ ไม่ใช่สำหรับหน่วยคำใดหน่วยคำหนึ่ง

นอกจากนี้ ยังอาจใช้หลักการออกเสียง เป็นส่วน เสริม เพื่อให้การพิจารณาชัดเจนขึ้น โดยคำประสมจะออกเสียงคำเน้นหนักไม่เสมอกัน เบาบ้างหนักบ้างตามธรรมชาติของการออกเสียงคำสองพยางค์หรือคำหลายพยางค์ และจะไม่มีการหยุดระหว่างคำที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมด้วย

✓๒. ส่วนประกอบและหน้าที่ของคำประสมในภาษาไทย

ก. การเรียงลำดับหน่วยคำในคำประสม

คำในหมวดคำทั้ง ๗ หมวด ที่มาประกอบกันเป็นคำประสม จะมีการเรียงลำดับในคำประสมต่าง ๆ กัน ดังนี้

๑) คำประสมที่ประกอบด้วยคำ ๒ คำ มีการเรียงลำดับคำเป็น ๑๓ แบบ

คือ

แบบที่ ๑ น + น → นานา

แบบที่ ๒ น + ก → กวาก

แบบที่ ๓ ก + น

แบบที่ ๔ น + จ → จำนวนนับ

แบบที่ ๕ น + ลท → ลักษณนาม

แบบที่ ๖ น + นพ

แบบที่ ๗ นพ + น

แบบที่ ๘ ก + ก

แบบที่ ๙ ก + ขว → นอกเวลา

แบบที่ ๑๐ ขว + ก

แบบที่ ๑๑ ก + นพ

แบบที่ ๑๒ จ + จ

แบบที่ ๑๓ จ + ล → ลักษณะนาม

๒) คำประสมที่ประกอบด้วยคำ ๓ คำ มีการเรียงลำดับคำเป็น

๑๑ แบบ คือ

แบบที่ ๑ น + น + น

แบบที่ ๒ น + น + ก

แบบที่ ๓ น + ก + น

แบบที่ ๔ ก + น + น

แบบที่ ๕ น + ก + ก

แบบที่ ๖ ก + น + ก

แบบที่ ๗ น + ก + จ

แบบที่ ๘ น + จ + ล

แบบที่ ๙ จ + ล + น

แบบที่ ๑๐ น + นพ + น

แบบที่ ๑๑ จ + จ + ล

๓) คำประสมที่ประกอบด้วยคำ ๔ คำ มีการเรียงลำดับคำเป็น

๔ แบบ คือ

แบบที่ ๑ น + น + น + น

แบบที่ ๒ น + น + น + ก

แบบที่ ๓ น + น + ก + น

แบบที่ ๔ น + ก + น + น

แบบที่ ๕ ก + น + น + น

แบบที่ ๖ น + น + ก + ก

แบบที่ ๗ น + ก + ก + น

แบบที่ ๘ น + ก + น + ก

แบบที่ ๙ น + ก + ก + ก

๔) คำประสมที่ประกอบด้วยคำ ๔ คำ มีการเรียงลำดับเป็น ๒ แบบ คือ

แบบที่ ๑ น + ก + ก + ก + น

แบบที่ ๒ จ + ล + จ + จ + ล

ข. ความสัมพันธ์ตามลำดับชั้นของคำเดี่ยวซึ่งเป็นส่วนประกอบของคำประสม

ในการพิจารณาโครงสร้างตามลำดับชั้นของคำประสม พบว่า คำประสมจะมี ส่วนประกอบ ๒ ส่วน คือ ส่วนหลัก กับ ส่วนขยาย ส่วนประกอบ ๒ ส่วน ทำให้เกิดเป็น โครงสร้างเป็น ๒ แบบ คือ

แบบ ก. ส่วนหลัก + ส่วนขยาย

แบบ ข. ส่วนหลัก + ส่วนหลัก

แบบ ก. มี ๑๔ แบบย่อยคือ

แบบ ก.๑ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

แบบ ก.๒ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

แบบ ก.๓ ส่วนหลักเป็นกลุ่มคำ ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

แบบ ก.๔ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำประสม

แบบ ก.๕ ส่วนหลักเป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

แบบ ก.๖ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำซ้อน

แบบ ก.๗ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว ตามด้วยกลุ่มคำ

แบบ ก.๘ ส่วนหลักเป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำประสม

แบบ ก.๙ ส่วนหลักเป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

แบบ ก.๑๐ ส่วนหลักเป็นกลุ่มคำ ส่วนขยายเป็นคำประสม

แบบ ก.๑๑ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว ตามด้วย

คำประสม

แบบ ก.๑๒ ส่วนหลักเป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำซ้อน ตามด้วย

คำเดี่ยว

แบบ ก.๑๓ ส่วนหลักเป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว ตามด้วย

กลุ่มคำ

แบบ ก.๑๔ ส่วนหลักเป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว ตามด้วยคำประสม

แบบ ข. มี ๗ แบบย่อยคือ

แบบ ข.๑ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองก็เป็นคำเดี่ยว

แบบ ข.๒ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นกลุ่มคำ

แบบ ข.๓ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นคำประสม

แบบ ข.๔ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นกลุ่มคำ ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยว

แบบ ข.๕ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยวตามด้วย

คำประสม

แบบ ข.๖ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยวตามด้วย

กลุ่มคำ

แบบ ข.๗ ส่วนหลักส่วนแรกเป็นกลุ่มคำ ส่วนที่สองเป็นกลุ่มคำ ตามด้วย

คำเดี่ยว

✓ค. หน้าที่ของคำประสม

คำประสมในภาษาไทยแบ่งตามหน้าที่ได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) คำประสมประเภททำหน้าที่เพียงอย่างเดียว

๒) คำประสมประเภททำหน้าที่ได้หลายหน้าที่

๑) คำประสมประเภททำหน้าที่เพียงอย่างเดียว มี ๓ ประเภทคือ

ก) คำประสมประเภทนาม

(๑) คำประสมประเภทนามที่มีส่วนประกอบส่วนแรกเป็นคำนาม

แบ่งได้เป็น ๑๔ แบบ คือ

(ก) คำประสมประเภทนาม แบบ ก.๑ ส่วนหลักเป็น

คำเดี่ยว ส่วนขยายก็เป็นคำเดี่ยว

(ข) คำประสมประเภทนาม แบบ ก.๒ ส่วนหลักเป็น

คำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

(ค) คำประสมประเภทนาม แบบ ก.๓ ส่วนหลักเป็น

กลุ่มคำ ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

(ง) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๔ ส่วนหลักเป็น
คำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำประสม

(จ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๕ ส่วนหลักเป็น
คำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

(ฉ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๖ ส่วนหลักเป็น
คำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำซ้อน

(ช) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๗ ส่วนหลักเป็น
คำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยวตามด้วยกลุ่มคำ

(ซ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๘ ส่วนหลักเป็น
คำประสม ส่วนขยายเป็นคำประสม

(ฅ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๙ ส่วนหลักเป็น
คำประสม ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

(ญ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๑๐ ส่วนหลัก
เป็นกลุ่มคำ ส่วนขยายเป็นคำประสม

(ฎ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๑๑ ส่วนหลัก
เป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยวตามด้วยคำประสม

(ฏ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๑๒ ส่วนหลัก
เป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำซ้อนตามด้วยคำเดี่ยว

(ฐ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๑๓ ส่วนหลัก
เป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยวตามด้วยกลุ่มคำ

(ฑ) คำประสมประเภทราม แบบ ก.๑๔ ส่วนหลัก
เป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยวตามด้วยคำประสม

(ฒ) คำประสมประเภทราม แบบ ข.๒ ส่วนหลัก
ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นกลุ่มคำ

(๒) คำประสมประเภทรูปนามที่ส่วนประกอบส่วนแรกไม่ใช่คำนาม

แบ่งได้เป็น ๓ แบบ คือ

(ก) คำประสมประเภทรูปนาม แบบ ข.๑ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว (คำกริยา คำจำนวนนับ) ส่วนที่สองก็เป็นคำเดี่ยว

(ข) คำประสมประเภทรูปนาม แบบ ข.๓ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว (คำกริยา) ส่วนที่สองเป็นคำประสม

(ค) คำประสมประเภทรูปนาม แบบ ข.๔ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นกลุ่มคำ (คำจำนวนนับ) ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยว

ข) คำประสมประเภทรูปนาม

คำประสมประเภทรูปนามนี้จะมีส่วนประกอบเป็นแบบ

ส่วนหลัก + ส่วนหลัก และมีแบบเดียวคือคำประสมประเภทรูปนาม แบบ ข.๑ ส่วนหลักส่วนแรกเป็น

คำเดี่ยว ส่วนที่สองก็เป็นคำเดี่ยว

ค) คำประสมประเภทรูปกริยา(๑) คำประสมประเภทรูปกริยาที่มีส่วนประกอบส่วนแรกเป็นคำกริยา แบ่งได้เป็น ๗ แบบ คือ(ก) คำประสมประเภทรูปกริยา แบบ ก.๒ ส่วนหลัก

เป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

(ข) คำประสมประเภทรูปกริยา แบบ ข.๑ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองก็เป็นคำเดี่ยว

(ค) คำประสมประเภทรูปกริยา แบบ ข.๒ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นกลุ่มคำ

(ง) คำประสมประเภทรูปกริยา แบบ ข.๓ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นคำประสม

(จ) คำประสมประเภทรูปกริยา แบบ ข.๔ ส่วนหลัก

ส่วนแรกเป็นกลุ่มคำ ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยว

(ฉ) คำประสมประเภทรักขิต แบบ ข.๕ ส่วนหลัก
ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยวตามด้วยคำประสม

(ช) คำประสมประเภทรักขิต แบบ ข.๖ ส่วนหลัก
ส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองเป็นคำเดี่ยวตามด้วยกลุ่มคำ

(๒) คำประสมประเภทรักขิตที่ส่วนประกอบส่วนแรกไม่ใช่
คำกริยา มีแบบเดี่ยวคือ

คำประสมประเภทรักขิตแบบ ก.๑ ส่วนหลักส่วนแรก
เป็นคำเดี่ยว (คำนาม) ส่วนขยายก็เป็นคำเดี่ยว

๒) คำประสมประเภทรักขิตที่ได้อาษาหน้า มี ๖ ประเภท คือ

ก) คำประสมประเภทรักขิต-คุณศัพท์

(๑) คำประสมประเภทรักขิต-คุณศัพท์ แบบ ก.๑ ส่วนหลัก
เป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายก็เป็นคำเดี่ยว

(๒) คำประสมประเภทรักขิต-คุณศัพท์ แบบ ก.๒ ส่วนหลัก
เป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

(๓) คำประสมประเภทรักขิต-คุณศัพท์ แบบ ก.๓ ส่วนหลัก
เป็นกลุ่มคำ ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

(๔) คำประสมประเภทรักขิต-คุณศัพท์ แบบ ก.๔ ส่วนหลัก
เป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำประสม

(๕) คำประสมประเภทรักขิต-คุณศัพท์ แบบ ก.๕ ส่วนหลัก
เป็นคำประสม ส่วนขยายเป็นคำเดี่ยว

ข) คำประสมประเภทรักขิต-กริยา
คำประสมประเภทรักขิต-กริยานี้จะมีส่วนประกอบเป็น ส่วนหลัก +
ส่วนขยาย และมีแบบเดี่ยวคือ

คำประสมประเภทรักขิต-กริยา แบบ ก.๑ ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว
ส่วนขยายก็เป็นคำเดี่ยว

ค) คำประสมประเภทกริยา-คุณศัพท์

(๑) คำประสมประเภทกริยา-คุณศัพท์ แบบ ก.๑ ส่วนหลัก
เป็นคำเดียว ส่วนขยายก็เป็นคำเดียว

(๒) คำประสมประเภทกริยา-คุณศัพท์แบบ ก.๔ ส่วนหลัก
เป็นคำเดียว ส่วนขยายเป็นคำประสม

(๓) คำประสมประเภทกริยา-คุณศัพท์ แบบ ข.๑ ส่วนหลัก
ส่วนแรกเป็นคำเดียว ส่วนที่สองก็เป็นคำเดียว

(๔) คำประสมประเภทกริยา-คุณศัพท์ แบบ ข.๓ ส่วนหลัก
ส่วนแรกเป็นคำเดียว ส่วนที่สองเป็นคำประสม

(๕) คำประสมประเภทกริยา-คุณศัพท์ แบบ ข.๗ ส่วนหลัก
ส่วนแรกเป็นกลุ่มคำ ส่วนที่สองเป็นกลุ่มคำตามด้วยคำเดียว

ง) คำประสมประเภทกริยา-กริยาวิเศษณ์

(๑) คำประสมประเภทกริยา-กริยาวิเศษณ์ แบบ ก.๑ ส่วน
หลักเป็นคำเดียว ส่วนขยายก็เป็นคำเดียว

(๒) คำประสมประเภทกริยา-กริยาวิเศษณ์แบบ ก.๔ ส่วน
หลักเป็นคำเดียว ส่วนขยายเป็นคำประสม

(๓) คำประสมประเภทกริยา-กริยาวิเศษณ์ แบบ ข.๑ ส่วน
หลักส่วนแรกเป็นคำเดียว ส่วนที่สองก็เป็นคำเดียว

(๔) คำประสมประเภทกริยา-กริยาวิเศษณ์แบบ ข.๒ ส่วน
หลักส่วนแรกเป็นคำเดียว ส่วนที่สองเป็นกลุ่มคำ

จ) คำประสมประเภทนาม-คุณศัพท์-กริยา

(๑) คำประสมประเภทนาม-คุณศัพท์-กริยา แบบ ก.๑ ส่วน
หลักเป็นคำเดียว ส่วนขยายก็เป็นคำเดียว

(๒) คำประสมประเภทนาม-คุณศัพท์-กริยา แบบ ก.๒ ส่วน
หลักเป็นคำเดียว ส่วนขยายเป็นกลุ่มคำ

ฉ) คำประสมประเภทคุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์

(๑) คำประสมประเภทคุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์ แบบ ก.๑

ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายก็เป็นคำเดี่ยว

(๒) คำประสมประเภทคุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์ แบบ ก.๔

ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายเป็นคำประสม

(๓) คำประสมประเภทคุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์ แบบ ข.๑

ส่วนหลักส่วนแรกเป็นคำเดี่ยว ส่วนที่สองก็เป็นคำเดี่ยว

ช) คำประสมประเภทนาม-คุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์

คำประสมประเภทนาม-คุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์ จะมีส่วนประกอบเป็น ส่วนหลัก + ส่วนขยาย และมีแบบเดี่ยวคือ

คำประสมประเภทนาม-คุณศัพท์-กริยา-กริยาวิเศษณ์ แบบ ก.๑

ส่วนหลักเป็นคำเดี่ยว ส่วนขยายก็เป็นคำเดี่ยว

✓ ๓. ความหมายของคำประสมในภาษาไทย

คำประสมในภาษาไทยจำแนกตามความหมายได้เป็น ๒ ประเภท คือ คำประสมที่เป็นชื่อ และคำประสมที่หมายถึงกริยาอาการ

ก. คำประสมที่เป็นชื่อ จำแนกได้อีกเป็น ๒ ประเภทย่อยคือ คำประสมที่มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายของคำที่นำมาประกอบกัน และคำประสมที่มีความหมายต่างไปจากความหมายของคำที่นำมาประกอบกัน

๑) คำประสมที่มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายของคำที่นำมาประกอบกัน

ก) คำประสมที่มีคำหนึ่งเป็นชื่อเรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนคำอื่นในคำประสมช่วยจำแนกชนิดย่อยของสิ่งนั้น

ดังนี้

(๑) คำประสมที่เป็นชื่อเรียกคน มีวิธีการจำแนกแตกต่างกัน

(ก) จำแนกตามลักษณะ

(ข) จำแนกตามงานที่ทำ

ดังนี้

(๒) คำประสมที่เป็นชื่อเรียกสัตว์ มีวิธีการจำแนกแตกต่างกัน

(ก) จำแนกตามลักษณะ

(ข) จำแนกตามหน้าที่หรือประโยชน์ใช้สอย

(ค) จำแนกตามแหล่งกำเนิด

(๓) คำประสมที่เป็นชื่อเรียกพืช แบ่งเป็นคำประสมที่ใช้เรียกพืชและที่ใช้เรียกส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช ซึ่งมีวิธีการจำแนกแตกต่างกัน ดังนี้

คำประสมที่ใช้เรียกพืช

(ก) จำแนกตามลักษณะ

(ข) จำแนกตามกำเนิด

คำประสมที่ใช้เรียกส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช

จำแนกตามลักษณะ คุณสมบัติ หรือประโยชน์ใช้สอย

แตกต่างกันดังนี้

(๔) คำประสมที่เป็นชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ มีวิธีการจำแนก

(ก) จำแนกตามลักษณะ

(ข) จำแนกตามกำเนิด

(ค) จำแนกตามประโยชน์ใช้สอย

ข) คำประสมที่คำซึ่งนำมาประกอบกันร่วมกันให้ความหมายของคำประสม

คำประสมชนิดนี้จะไม่มีการเป็นชื่อเรียกสิ่งใดสิ่งหนึ่งประกอบอยู่

คำที่นำมาประกอบกันเป็นคำประสมต่างก็จะร่วมกันให้รายละเอียดในแง่ใดแง่หนึ่ง เกี่ยวกับคน สัตว์ พืช และสิ่งของ

(๑) คำประสมที่เกี่ยวกับคน แบ่งเป็น

(ก) คำประสมที่ใช้เรียกคน

(ข) คำประสมที่ใช้เรียกอวัยวะของคน

(๒) คำประสมที่เกี่ยวกับสัตว์

คำประสมชนิดนี้ไม่มีที่ใช้เรียกสัตว์ มีเพียงที่ใช้บอกลักษณะ

อวัยวะของสัตว์

(๓) คำประสมที่เกี่ยวกับพืช

คำประสมชนิดนี้มีเฉพาะที่ใช้เรียกพืช ไม่มีที่ใช้เรียกส่วนใด

ส่วนหนึ่งของพืช

คำประสมที่ใช้เรียกพืช มีวิธีเรียกแตกต่างกัน ดังนี้

(ก) เรียกตามกำเนิด

(ข) เรียกตามลักษณะ

(ค) เรียกตามคุณสมบัติ

(๔) คำประสมที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ

คำประสมชนิดนี้มีอยู่มาก และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ตาม

การจำแนก ดังนี้

(ก) เรียกตามลักษณะ

(ข) เรียกตามคุณสมบัติ

(ค) เรียกตามประโยชน์ใช้สอย

(ง) เรียกตามวิธีทำ

๒) คำประสมที่มีความหมายต่างไปจากความหมายของคำที่นำมาประกอบกัน

คำประสมประเภทนี้จะมีคำหนึ่งที่เป็นชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ ประกอบอยู่กับคำอื่น คำที่เป็นชื่อเหล่านั้น อาจเป็นชื่อเรียกอวัยวะคน ชื่อเรียกสัตว์หรืออวัยวะสัตว์ ชื่อเรียกส่วนต่าง ๆ ของพืช หรือสิ่งอื่น ๆ แต่ความหมายของคำประสมประเภทนี้จะไม่ตรงตามชื่อเหล่านั้นระบุถึง คำที่นำมาประกอบกันจะร่วมกันให้ความหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติคล้ายคลึงกับสิ่งอีกสิ่งหนึ่งหรือเป็นเจ้าของอีกสิ่งหนึ่ง โดยสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กล่าวถึงนั้นอาจเกี่ยวกับคน สัตว์ พืช หรือสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- ก) คำประสมที่เกี่ยวกับคน แยกออกเป็น
- (๑) คำประสมที่ใช้เรียกคน
 - (๒) คำประสมที่ใช้เรียกอวัยวะคน
- ข) คำประสมที่เกี่ยวกับสัตว์ แยกออกเป็น
- (๑) คำประสมที่ใช้เรียกสัตว์
 - (๒) คำประสมที่ใช้เรียกอวัยวะสัตว์หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสัตว์
- ค) คำประสมที่เกี่ยวกับพืช มีเฉพาะคำประสมที่ใช้เรียกพืชไม่มีที่ใช้เรียกส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช
- ง) คำประสมที่เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ
คำประสมชนิดนี้มีมากมายทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

ข. คำประสมที่หมายถึงกริยาอาการ จำแนกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

- ๑) กริยาแสดงสภาพ
- ๒) กริยาแสดงประสบการณ์
- ๓) กริยาแสดงอาการ

ข้อเสนอแนะ

เรื่องคำประสม เป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษา แม้จะมีผู้ศึกษาไว้มากแล้ว แต่ก็ยังมีรายละเอียดในอีกหลายแง่มุมที่ยังไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์โดยละเอียด และจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของคำประสมและพิจารณาว่าความหมายของคำที่สร้างขึ้นมีความสัมพันธ์กับความหมายของคำที่นำมาประกอบกันอย่างไรนั้น พบว่า สามารถที่จะวิเคราะห์ให้ละเอียดได้อีก โดยเฉพาะคำประสมประเภทกริยา และทั้งหมดควรทำภาคผนวกเก็บรายการแยกประเภทไว้ให้ครบถ้วน นอกจากนี้ จากการศึกษายังได้พบว่ามีคำจำนวนหนึ่งซึ่งในวิทยานิพนธ์นี้ไม่ได้จัดเป็นคำประสม เป็นคำที่คำซึ่งนำมาประกอบกันแต่ละคำมีความหมาย แต่ความหมายรวมที่ได้ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายของแต่ละคำนั้นแต่อย่างใดเลย คำเหล่านี้มักเป็นชื่อของสิ่งต่าง ๆ เป็นต้นว่า ชื่อสัตว์ ชื่อพืช ชื่อเพลง ชื่อขนมและอื่น ๆ เช่น

ชื่อสัตว์ น้านอง (น + ก) "ชื่อปลวกชนิดหนึ่งตัวสีดำ"

ชื่อพืช นวลน้อย (น + ก) "ชื่อหญ้าชนิดหนึ่ง สำหรับปลูกในสนาม"

ชื่อเพลง กระทงลอย (น + ก) "ชื่อเพลงไทย ๒ ชั้น"

ชื่อขนม นางเล็ด (น + น) "ชื่อขนมชนิดหนึ่งทำเป็นแผ่นกลมโรยน้ำตาล"

ชื่อสิ่งของ ออกไก่ (น + น) "ไม้เครื่องเรือนที่พาดเบื่องบนเป็นสันหลังคาเหนือเสาดั้ง"

ความหมายรวมของคำข้างต้นนี้อาจจะมีความสัมพันธ์กับความหมายของคำที่นำมาประกอบกันนั้นด้วยก็ได้ จากการเรียนถามผู้รู้^๑ ก็พอได้เห็นแนวทางในการหาความสัมพันธ์ทางความหมายของคำเหล่านี้บางคำ เช่น ออกไก่ ซึ่งคำนี้ดูเหมือนว่า ความหมายจะไม่สัมพันธ์กับความหมายของคำเดิม คือ ออก และ ไก่ เลย แต่ประพิณ มโนมัยวิบูลย์ ได้กล่าวไว้ว่า ออกไก่อ น่าจะเป็นคำที่มาจากภาษาจีน^๒ คือ

มาจาก *?uk อ้อก แปลว่า "เรือน หรือบ้าน"

และ *kai ไก่อ แปลว่า "โครง กรอบ หรือสันหลังคา"

รวมความว่า *?uk *kai เป็นคำเรียก "ตัวไม้ที่มาพาดต่อกันเป็นหลังคา และเป็นโครงของตัวบ้าน" (framework of a house) ซึ่งจะเห็นว่าเห็นเค้าความหมายเดิมชัดเจน และตรงกับความหมายที่ใช้ในภาษาไทยที่หมายถึง "ไม้เครื่องเรือนที่พาดเบื่องบนเป็นสันหลังคาเหนือเสาดั้ง" ด้วย ส่วนที่กลายจาก อ้อกไก่อ เป็น ออกไก่อ นั้น น่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเรื่องเสียงเพื่อให้ออกเสียงได้สะดวกขึ้น

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าถ้าสามารถศึกษาที่มาของคำได้ ก็จะทำให้เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำที่สร้างขึ้นกับคำเดิมแต่ละคำที่นำมาประกอบกัน และก็

^๑สัมภาษณ์ รศ.ดร. ประพิณ มโนมัยวิบูลย์, ภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๗ กันยายน ๒๕๒๕.

^๒Prapin Manomaivibool, "A Study of Sino - Thai Lexical Correspondences" (Ph. D. Dissertation, University of Washington, 1975), pp.177-8.

อาจจะ เป็นคำตอบได้ว่าคำที่มีปัญหาเหล่านั้นจะถือเป็นคำประสมได้หรือไม่ ดังนั้น จึงใคร่
เสนอแนะให้ผู้สนใจพยายามศึกษาหาที่มาของคำต่าง ๆ เหล่านั้น โดยอาจศึกษาเทียบกับ
ภาษาอื่น เช่น ภาษาจีน ทั้งนี้ เพื่อจะได้พบความสัมพันธ์ทางความหมายของคำประสม
กับคำที่นำมาประกอบกัน และจะได้ทราบเรื่องของคำประสมในภาษาไทยอย่างละเอียด
มากยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย